

AGENDA LOCALĂ A ANTREPRENORULUI DIN TELENEȘTI

Această publicație a fost produsă cu suportul financiar al Uniunii Europene.

Conținutul acesteia aparține A.O. Agenției Regionale de Dezvoltare Durabilă Orhei și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene.

CONTACT

AGENDA LOCALĂ A ANTREPRENORULUI DIN TELENEȘTI

Această publicație a fost produsă cu suportul financiar al Uniunii Europene. Conținutul acesteia aparține A.O. Agenției Regionale de Dezvoltare Durabilă Orhei și nu reflectă neapărat punctul de vedere al Uniunii Europene.

Cuprins:

Introducere	2
1. ANTREPRENORIATUL – O OPTIUNE DE CARIERĂ PROFESIONALĂ	2
2. LANSAREA ȘI ÎNREGISTRAREA UNEI AFACERI:	5
3. DEZVOLTAREA AFACERII	10
4. IMPOZITAREA	15
5. OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ	15
6. SERVICII DE CONSULTANȚĂ ȘI INFORMAȚIE ÎN REGIUNE	16
7. ACCESUL LA FINANȚARE	18
8. ALTE PROGRAME DE ASISTENȚĂ ÎN AFACERI	19

Introducere

IMM-urile se definesc ca fiind întreprinderi mici și mijlocii întreprinderile care îndeplinesc cumulativ următoarele condiții:

- a) au un număr mediu anual de salariați de până la 250;
- b) realizează o cifră anuală de afaceri (venituri din vânzări) de până la 50 de milioane de lei sau dețin active totale (active imobilizate și active circulante) de până la 50 de milioane de lei, conform ultimei situații financiare aprobate.

Rolul și importanța IMM-urilor decurg din următoarele trăsături ale acestora:

- ocupă peste 98% din totalul întreprinderilor pe țară;
- oferă noi locuri de muncă;
- sunt flexibile la cererea și oferta de pe piață;
- stimulează concurența;
- transferuri esențiale în bugetul național;
- o întreprindere mică poate constitui punctul perfect de pornire în lansarea unui nou produs sau serviciu;

Extinderea sectorului unităților mici și mijlocii constituie un element cheie pentru dezvoltarea economică și diminuarea sărăciei. Întreprinderile mici și mijlocii (IMM) contribuie direct la reducerea șomajului, la asigurarea pieței cu produse și servicii. Prin urmare, dezvoltarea acestui sector economic necesită o atenție deosebită.

Agenția Regională de Dezvoltare Durabilă Orhei în cadrul proiectului "Centrul de Suport în Afaceri Orhei - promotor al dezvoltării businessului mic și mijlociu" finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Suedia prin intermediul Fundației Est-Europene, a elaborat Agenda Locală a Antreprenorului din Telenești.

Agenda Antreprenorului Local se adresează agenților economici din regiune cât și persoanelor fizice, care intenționează să lanseze o afacere și are drept scop facilitarea dezvoltării întreprinderilor mici și mijlocii din regiune prin oferirea informației utile și necesare pentru lansarea și dezvoltarea afacerii.

Agenda conține răspunsuri la următoarele întrebări:

- Noțiuni de antreprenor și antreprenoriat,
- Formele activității de antreprenoriat
- Primul pas în inițierea afacerii
- Unde urmează de adresat pentru a înregistra o afacere?
- Unde se pot obține actele permise pentru lansarea afacerii?
- Care sunt instituțiile financiare, care oferă împrumuturi?
- Care sunt tipurile și taxele de impozitare?
- Care sunt instituțiile care oferă sprijin în vederea ocupării forței de muncă și prevenirea șomajului?
- Care sunt serviciile de consultanță disponibile în regiune?

1. ANTREPRENORIATUL – O OPȚIUNE DE CARIERĂ PROFESIONALĂ

Antreprenor = omul care își asumă riscul în contextul organizării unei întreprinderi noi, creării unui produs / serviciu nou, este un inovator, manifestă inițiativă, investește mijloace, aplică aptitudini și își asumă responsabilitatea pentru posibilele insuccese, cu scopul de a face bani și a își satisface interesul personal, respectând legea.

Antreprenorul trebuie să fie o persoană:

- Independentă și cu multă inițiativă;
- Creativă, inventivă, cu capacități bune de planificare;
- Ambițioasă, hotărâtă în reușită;
- Curajoasă, capabilă de a învăța din eșecuri și de a își asumă riscuri;
- Perseverentă, puternică și rapidă în luarea deciziilor;
- Flexibilă, ușor adaptabilă la diverse schimbări;
- Descurcăreață și activă în rezolvarea problemelor și găsirea soluțiilor;
- Responsabilă și optimistă;
- Clară în exprimare, cu putere de convingere;
- Sociabilă și bună ascultătoare;
- Realistă și cu încredere în forțele proprii;
- Să dispună de gândire pozitivă;
- Receptivă la noi provocări, etc

Respectiv un **antreprenor** de succes are următoarele caracteristici:

- Este motivat de a obține succese în viață;
- Are încredere în propriile forțe;
- Este o fire independentă și cu multă inițiativă;
- Este perseverent în acțiunile sale și nu cedează în fața primelor dificultăți apărute;
- E ascultător și cooperant.

Antreprenoriatul – o activitate de fabricare a producției, executare a lucrărilor și prestare a serviciilor, desfășurată de cetățeni și de asociațiile acestora în mod independent, din proprie inițiativă, în numele lor, pe riscul propriu și sub răspunderea lor patrimonială, cu scopul de a asigura o sursă permanentă de venit (Legea RM „Cu privire la antreprenoriat și întreprinderi ”Nr. 845 din 03.01.1992).

1.2. Formele activității de antreprenoriat, activitatea de antreprenoriat poate fi practică sub următoarele forme organizatorico-juridice:

- a) întreprindere individuală;
- b) societate în nume colectiv;
- c) societate în comandită;
- d) societate pe acțiuni;
- e) societate cu răspundere limitată;
- f) cooperativă de producție;
- g) cooperativă de întreprinzător;
- h) întreprindere dearendă;
- i) întreprindere de stat și întreprindere municipal.

1.2.1 Întreprinzător individual (Î.I.) - persoană fizică cu capacitate de exercițiu deplină, care practică activitate de întreprinzător în nume și pe risc propriu, fără a constitui o persoană juridică, și este înregistrată în modul stabilit de lege. N.B. Legea 220/2007 - specifică pentru următoarele domenii: afaceri de familie, artizanat, agricultură, educație;

- **Avantaje Î.I.** cost redus de inițiere și puține formalități de înregistrare, independență în luarea deciziilor, capital minim de lucru, toate profiturile revin proprietarului.
- **Dezavantaje Î.I.** răspundere nelimitată față de datorii, lipsa de continuitate a afacerii în absența proprietarului, dificultate în ceea ce privește mobilizarea de capital.

1.2.2 Gospodăria țărănească (G.Ț.) este o întreprindere individuală, bazată pe proprietate privată asupra terenurilor agricole și asupra altor bunuri, pe munca personală a membrilor unei familii (membri ai gospodăriei țărănești), având ca scop obținerea de produse agricole, prelucrarea lor primară, comercializarea cu preponderență a propriei producții agricole. N. B. Legea privind gospodăriile țărănești (de fermier) Nr.1353-XIV din 03.11.2000; Are aceleași avantaje și dezavantaje ca și în cazul Î.I.

1.2.3 Societatea cu răspundere limitată (S.R.L.) este societatea comercială cu statut de persoană juridică al cărei capital social este divizat în părți sociale conform actului de constituire și ale cărei obligații sunt garantate cu patrimoniul societății. N. B. Legea privind societățile cu răspundere limitată Nr. 135 din 14.06.2007 și Codul Civil (art. 145-155); Domenii de aplicare: producere, prestări servicii, turism etc.

- **Avantaje S.R.L.** formalitățile pentru întemeiere sunt puține; cheltuielile pentru înregistrare sunt relativ reduse, statutul legal este bine definit; riscuri financiare mai mici; conducere relativ simplă; răspunderea asociaților este limitată.
- **Dezavantaje S.R.L.** existența obligatorie a capitalului social (sau inițial) minim de 5400 lei, posibilitatea apariției unor conflicte între asociați, ce pot duce la lichidarea societății, alegerea statutului juridic.

1.2.4 Societate pe acțiuni (S.A.) este societatea comercială al cărei capital social este în întregime divizat în acțiuni și ale cărei obligații sunt garantate cu patrimoniul societății. N.B. Legea privind societățile pe acțiuni Nr. 1134 din 02.04.1997 și Codul Civil (art. 156-170); Domenii de aplicare: bancare, telecomunicații, comerț, asigurări, ș.a

1.2.5 Cooperativă este asociația benevolă de persoane fizice și juridice, organizată pe principii corporative în scopul favorizării și garantării, prin acțiunile comune ale membrilor săi, a intereselor lor economice și a altor interese legale. N.B. Codul Civil (art. 171-178). Are aceleași avantaje și dezavantaje ca și în cazul S.N.C.

1.3 Primul pas în inițierea afacerii este:

- a) decizia de a înregistra propria întreprindere sau
- b) identificarea unei idei viabile de afacere, ce produse sau servicii lipsesc în regiunea sau localitatea lor;
- c) care necesități sunt nesatisfăcute, sau prost satisfăcute;
- d) care sunt punctele slabe ale produselor sau serviciilor existente;
- e) tendințele macroeconomice (demografice, sociale, tehnologice etc.).

2. LANSAREA ȘI ÎNREGISTRAREA UNEI AFACERI:

2.1 IP „Agenția Servicii Publice”, Centrul Multifuncțional Orhei

Adresă: mun. Orhei, str. V. Lupu, 47
Tel: 0235-20042, 0235- 23415
Email: anticamera@asp.gov
Web: www.asp.gov.md

Servicii prestate:

- înregistrarea întreprinderilor și organizațiilor;
- înregistrarea modificărilor în documentele de constituire;
- înregistrarea datelor înscrise în registrul de stat;
- perfectarea documentelor pentru înregistrarea întreprinderilor, modificărilor, consultații;
- înregistrare, evaluare.

2.2. Direcția Deservire Fiscală Telenеști,

Adresă: or. Telenеști, str. Renașterii 69,
clădirea Consiliului Raional, etajul 3
Tel: 025822130
Email: telenestiddf@sfs.md

Serviciile prestate:

- Eliberarea Certificatului de atribuire a codului fiscal persoanelor cărora Codul fiscal este atribuit de către organul fiscal;
- Certificat de înregistrare în calitate de subiect impozabil cu accize;
- Colectarea rapoartelor statistice;
- Eliberarea/prelungirea patentei de întreprinzător;
- Acces avansat la informații despre contribuabil;
- Contul curent al contribuabilului;
- Certificatul privind lipsa sau existența restanțelor față de buget (CC 04 AE);
- Comanda online a formularelor tipizate de documente primare cu regim special;
- Eliberarea confirmării veniturilor obținute în Republica Moldova de cetățenii republicii pentru a fi prezentate organelor abilitate peste hotarele țării;

- Eliberarea certificatului de atestare în calitate de plătitor TVA (în conformitate cu standardele Uniunii Europene);
- Consultații.

2.3. Direcția pentru statistică a raionului Telenești

Adresă: or. Telenești, str. V. Alexandri, 18
 Tel: 025822335
 Email: telenesti@statistica.md
 Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

Servicii prestate:

- oferă ajutor instructiv agenților economici din teritoriu în probleme de statistică și evidență;
- acordă la solicitarea persoanelor juridice informații existente în banca de informații și registre statistice care se referă doar la aceste persoane;
- colectarea, verificarea rapoartelor statistice;
- acordă la solicitarea persoanelor juridice informații existente în banca de informații;
- oferă ajutor instructiv agenților economici din teritoriu în probleme de statistică și evidență;

2.4. Licențierea activității

2.4.1 Autoritatea de stat pentru licențiere: Camera de Licențiere

Adresă: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare, 124
 Tel: 022542114
 Email: licențiere@gov.md
 Web: <http://www.asp.gov.md/>

2.5. Eliberarea autorizațiilor la nivel local

2.5.1 Autorizațiile pentru desfășurarea comerțului cu amănuntul, alimentației publice, comercializării băuturilor alcoolice, berii și produselor din tutun sunt eliberate de primăriile localităților.

2.5.2 Eliberarea autorizațiilor- lista inspectoratelor, adresa și tel de contact:
 Plasarea locului de comerț– primăriile localităților

- **Inspectoratul energetic teritorial Orhei**

Adresă: or. Orhei, str. Vasile Lupu, 115
 Tel: 023520850; 023533114

- **Centru Multifuncțional Telenești**

Adresă: or. Telenești, str. 31 August
 Tel: 068948389

2.6 Băncile comerciale și instituțiile de microfinanțare

Serviciile prestate: deschiderea contului bancar, acordarea împrumuturilor.

➤ BC «MAIB » SA

Filiala Telenеști a BC «Moldova-AgroindBank»

Adresa: or. Telenеști, str.Ștefan Cel Mare, 4

Tel: 025822590.

Email: info@maib.md

➤ BC «Victoriabank» Grupul Banca Transilvania Sucursala nr.7 Orhei, Agenția nr. 47 Telenеști

Adresa: or. Telenеști, str.Dacia, 2

Tel: 025823955

Web: www.victoriabank.md

➤ BC «Moldindconbank» SA

Adresa: or. Telenеști, str. 31 August 1989, 7

Tel: 025822912

Web: www.moldindconbank.com

➤ BC «Fincombank» SA

Adresa: or. Telenеști, str.Dacia, 7

Tel: 0258222 14

Web: www.fincombank.com

3. DEZVOLTAREA AFACERII

3.1. Eliberarea actelor permissive.

3.1.1 Primăriile orașului, comunelor, satelor:

Serviciile prestate:

- Notificarea activității de comerț;
- Autorizația de construcție;
- Autorizația de plasare a publicității exterioare;
- Certificat de urbanism.

➤Primăria orașului Telenеști

Adresă: str.31 august nr.8, Telenesti, Moldova

Tel: 025822 530; 025822088

Email: primariatelenesti@gmail.com
Website: <https://bit.ly/3leJh5D>
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Bănești**

Adresă: r. Telenești, s. Băneștii Vechi
Tel: 025857236
Email: primariabanesti@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Bogzești**

Adresă: r. Telenești, s. Bogzești
Tel: 025843339
Email: primariabogzestii1@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Budăi**

Adresă: r. Telenești, s. Budăi
Tel: 025863236
Email: primaria.budai.tl@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria comunei Brânzei Noi**

Adresă: r. Telenești, s. Brânzenii Vechi
Tel: 025870236
Email: primariabrinzeni@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria com. Căzănești**

Adresă: r. Telenești, s. Căzănești
Tel: 025872236
Email: pr.cazanesti@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Chiștelnița**

Adresă: r. Telenești, s. Chiștelnița
Tel: 025878236
Email: primariachistelnita@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Chițcani**

Adresă: r. Telenești, s. Chițcanii Vechi

Tel: 025876236
Email: primariachitcani@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Ciulucani**

Adresă: r. Telenești, s. Ciulucani
Tel: 025854236
Email: primariaciulucani@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Crăsnășeni**

Adresă: r. Telenești, s. Crăsnășeni
Tel: 025861239
Email: primaria.crasnaseni@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Codru Nou**

Adresă: r. Telenești, s. Codrul Nou
Tel: 025869011
Email: primariacodrulnou@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Coropceni**

Adresă: r. Telenești, s. Coropceni
Tel: 025875532
Email: primariacoropceni@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Câșla**

Adresă: r. Telenești, s. Câșla
Tel: 025892497
Email: cislaprimaria@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria Hirîșeni**

Adresă: r. Telenești, s. Hirîșeni
Tel: 025879238
Email: primaria.hiriseni@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria Inești**

Adresă: r. Telenești, s. Inești

Tel: 025850398
Email: primaria.inesti@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria Ghiliceni**

Adresă: r. Telenești, s. Ghiliceni
Tel: 025866236
Email: primariaghiliceni@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Leușeni**

Adresă: r. Telenești, s. Leușeni
Tel: 025874236
Email: primaria.leuseni@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Mîndrești**

Adresă: r. Telenești, s. Mîndrești
Tel: 025844638
Email: primariamindresti@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Negureni**

Adresă: r. Telenești, s. Negureni
Tel: 025860238
Email: primarianegureni@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Nucăreni**

Adresă: r. Telenești, s. Nucăreni
Tel: 025846219
Email: nucareniprim@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Ordășei**

Adresă: r. Telenești, s. Ordășei
Tel: 025868510
Email: primaria.ordasei@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Pistrueni**

Adresă: r. Telenești, s. Pistrueni
Tel: 025868520
Email: primariapistrueni@gmail.com

Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Ratuș**

Adresă: r. Telenești, s. Ratuș
Tel: 025871243
Email: primaria.ratus@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Sărăteni**

Adresă: r. Telenești, s. Sărăteni
Tel: 025873238
Email: primariasarateniivechi@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Scorțeni**

Adresă: r. Telenești, s. Scorțeni
Tel: 025877236
Email: primaria.scorteni@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Suhuluceni**

Adresă: r. Telenești, s. Suhuluceni
Tel: 025875266
Email: primaria.suhuluceni@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Țințăreni**

Adresă: r. Telenești, s. Țințăreni
Tel: 025869238
Email: primaria.tintareni@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Târșiței**

Adresă: r. Telenești, s. Târșiței
Tel: 025894084
Email: pr.tirsitei@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Verejeni**

Adresă: r. Telenești, s. Verejeni
Tel: 025867416
Email: primaria.verejeni@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Văsieni**

Adresă: r. Telenești, s. Văsieni
Tel: 025855323
Email: primaria.vasieni.tl@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Primăria s. Zgârdești**

Adresă: r. Telenești, s. Zgârdești
Tel: 025845236
Email: primaria.zgardesti@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

3.2 Alte instituții

➤ **Casa Națională de Asigurări**

Adresă: or. Telenești, str. Renașterii, 69 etajul II
Tel: 025824971
Email: adela.popa@cnas.gov.md

Servicii prestate:

- Rambursarea sumei contribuțiilor individuale de asigurări sociale de stat obligatorii virate în plus la bugetul asigurărilor sociale de stat;
- Restituirea sumelor din bugetul asigurărilor sociale de stat plătitorilor de contribuții;
- Suport financiar de stat.

➤ **Centrul de Sănătate Publică Telenești**

Adresă: or. Telenești, str. Ștefan cel Mare, 5
Tel: 025822164
Email: cmftelenesti@ms.md
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–18.00

Servicii prestate:

- Eliberarea autorizației sanitare de funcționare;
- Eliberarea avizului de selectare a terenului pentru construcție;
- Coordonarea proiectului de execuție, investigații.

➤ **Direcția Teritorială Pentru Siguranța Alimentelor Călărași**

Adresă: r. Călărași, str. Testemițanu, 46
Tel: 024463297
Email: drsa.calarasi@ansa.gov.md
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

Serviciile prestate:

- Autorizare sanitar-veterinară de funcționare;
- Autorizare sanitar-veterinară pentru mijloacele de transport;
- Bon de expertiză sanitar-veterinară;
- Certificare sanitar-veterinara;
- Certificarea fitosanitara pentru export sau reexport;
- Certificat de bună practică de fabricație (GMP) a medicamentelor de uz veterinar;
- Certificat de calitate a semințelor/buletinul de analiză a semințelor pentru uz intern;
- Certificat de calitate la exportul materialului săditor;
- Certificat de conformitate a calității fructelor și legumelor proaspete;
- Certificat de dezinfecție;
- Certificat de inofensivitate pentru produsele alimentare, inclusiv cele ambalate;
- Certificat de înregistrare al produsului farmaceutic de uz veterinar;
- Certificat de înregistrare oficială în domeniul siguranței alimentelor;
- Certificat de inspecție a calității cerealelor;
- Certificat de rasă al mătcii de albine;
- Certificat de valoare biologică;
- Certificat pentru materialul de înmulțire și cel săditor importat;
- Duplicatul certificatului fitosanitar pentru export sau reexport;
- Expertiză stării fitosanitare a loturilor de producere;
- Înregistrarea agenților economici care produc, prelucrează, comercializează semințe;
- Înregistrarea depozitului pentru păstrarea produselor de uz fitosanitar și a fertilizanților;
- Înregistrarea mișcării animalelor;
- Înregistrarea operatorului din domeniul fitosanitar;
- Notificare privind comercializarea alcoolului etilic;
- Notificare privind importul semințelor neînregistrate în Catalogul soiurilor de plante;
- Notificare privind importul, exportul sau tranzitul produselor supuse supravegherii și controlului sanitar-veterinar, fitosanitar și de siguranță a alimentelor;
- Notificare privind importul/producerea produselor de uz fitosanitar și fertilizanților;
- Pașaport fitosanitar;
- Pașaport pentru animalul de companie;
- Pașaportul stupinei (prisăcii);
- Perfecționarea profesională a unui utilizator profesionist de produse de uz fitosanitar din categoriile de pericol 1 și 2 de toxicitate acută orală/dermală.

➤ **Inspecția ecologică Telenеști**

Adresă:	or. Telenеști, str. Renașterii, 69
Tel:	025822835
Email:	ipmtelenesti@ipm.gov.md
Program de lucru:	Luni – Vineri, 08.00–17.00

Serviciile prestate:

- Controlul protecției mediului;
- Actele permisibile sunt eliberate de către Agenția de Mediu.

➤ **Agenția de Mediu, Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului**

Adresă: mun.Chișinău, str. Albișoara, 38
Tel: 022820770; 022820787
Email: am@mediu.gov.md
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–18.00

Lista actelor permise eliberate de Agenția de Mediu:

- Acord pentru exportul de plante;
- Permis/certificat CITES;
- Autorizație de mediu privind gestionarea deșeurilor;
- Autorizație pentru exportul/tranzitul deșeurilor.
- Acord de mediu.
- Autorizație de emisie a poluanților în atmosferă de la surse fixe;
- Autorizație de mediu pentru folosința specială a apei. Autorizație pentru tăieri în fondul forestier și în vegetația forestieră din afara fondului forestier.
- Aviz al expertizei ecologice de stat;
- Certificat de atribuire a cotei de pescuit comercial.

Acte emise de alte autorități la care Agenția de Mediu este implicată:

- Certificat de urbanism pentru proiectare;
- Autorizație de construire;
- Autorizație de desființare;
- Autorizație de schimbare a destinației construcțiilor și amenajărilor;

➤ **Inspectoratul de stat pentru supravegherea tehnicii**

Adresă: or. Telenești, str.Cantemir Dimitrie, 110
Tel: 025851578
Email: chicu.gh@gmail.com ; chicu.gh@mail.ru
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Biroul Vamal Centru, Postul Vamal: (NORD)**

Adresă: or. Bălți, str. Cicicalo, 1
Tel: 023130255
Email: bv.nord@customs.gov.md
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

Serviciile prestate:

- vămuirea mărfurilor;
- eliberarea certificatelor de origine.

➤ **Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură**

Adresă: mun. Orhei, str. Ion Creangă, 1
Tel: 023533291
Email: www.aipa.gov.md
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

Serviciile prestate:

- subvenționarea producătorilor agricoli;
- subvenționarea în avans.

4. IMPOZITAREA

➤ **Inspectoratul Fiscal de Stat**

Adresă: or. Telenești, str. Renașterii, 69, etajul III
Tel: 025822130; 025824128
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

➤ **Casa Națională de Asigurări Sociale**

Adresă: or. Telenești, str. Renașterii, 69, etajul II
Tel: 025824971
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

5. OCUPAREA FORȚEI DE MUNCĂ

5.1 Inspekția Teritorială de Muncă Orhei

Adresă: mun. Orhei , stradela Maxim Gorki, 13
Tel: 023522929; 069501951
Email: itmorhei@im.gov.md
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00
zi de primire - luni

Serviciile prestate :

- analizează riscurile, planifică și controlează respectarea de către angajatori a normelor de securitate și sănătate în muncă;
- cercetează, în modul stabilit de Guvern, accidente de muncă;
- analizează riscurile, planifică și controlează respectarea dispozițiilor actelor normative în domeniul raporturilor de muncă referitoare la contractul individual de muncă și contractul colectiv de muncă; timpul de muncă și timpul de odihnă; retribuirea muncii; corectitudinea stabilirii, calculării și a plății indemnizației pentru incapacitate temporară de muncă cauzată de boli obișnuite sau de accidente nelegate de muncă, a indemnizației pentru

prevenirea îmbolnăvirilor (carantină), a indemnizației pentru îngrijirea copilului bolnav;

- acordă, la solicitare, consultanță în mod gratuit angajatorilor și salariaților în domeniul de competență;
- examinează petițiile cetățenilor și sesizări parvenite de la unități economice, instituții și organizații.

5.2. Agenția Teritorială pentru Ocuparea Forței de Muncă

Adresă: or. Telenești, str. Renașterii, 69, etajul III
Tel: 025822795, 025825720
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

Servicii prestate:

- audiența cetățenilor;
- măsuri pasive de protecție socială;
- 2 măsuri active de ocupare a forței de muncă;
- 1 măsuri de prevenire a șomajului.

5.3. Căutarea și plasarea unui post vacant

www.angajat.md; www.cariere.gov.md; www.joburi.md; www.piatamuncii.md

6. SERVICII DE CONSULTANȚĂ ȘI INFORMAȚIE ÎN REGIUNE

6.1 Lansarea unei afaceri, Direcția economie

Adresă: or. Telenești, str. 31 August 9, Consiliul Raional et. I
Tel: 025823360; 025822355
Email: consiliul@gmail.com
Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

Servicii prestate:

- Cadrul legal pentru activitatea antreprenorială în Republica Moldova;
- Cadrul normativ privind activitatea antreprenorială;
- Formele organizatorico-juridice;
- Cum identifiți ideea de afacere?
- Ce idei de afaceri ar funcționa în mediul rural?
- Care este procedura de înregistrare a firmei?
- Ce faci după ce ai înregistrat firma? Deschizi contul curent, Pui firma la evidență fiscală, statistică, medicală și social.

După înregistrarea de stat, întreprinderea trebuie să obțină diverse autorizații speciale pentru a începe și a desfășura o afacere.

- Afacere, plan de afaceri, surse de informare;

- Importanța planificării unei afaceri;
- Elementele de bază și funcțiile unui plan de afaceri;
- Beneficiarii planului de afaceri;
- Informația necesară pentru planificarea unei afaceri;
- Elementele de bază și funcțiile unui plan de afaceri,

Plan de afaceri (PA) = document confidențial în care sunt scrise obiectivele și scopurile întreprinderii, demonstrându-se în detaliu modalitățile de atingere a acestora.

- Ce scrii într-un plan de afaceri?
- Cum beneficiază IMM de susținerea statului?
- Susținerea IMM producătoare din sectorul rural prin atragerea asistenței financiare sub formă de granturi pentru dezvoltarea capacităților sale de producție;
- Stimularea investirii economiilor în dezvoltarea afacerilor prin implementarea Programului de atragere a remitențelor în economie "PARE 1+1";
- Sporirea accesului micilor antreprenori la credite bancare prin gestionarea Fondului de Garantare a Creditelor pentru IMM și capitalizarea acestuia.

6.2. Centrul de Suport în Afaceri Orhei

Adresă: mun. Orhei, Str. Vasile Lupu, 13
 Email: ardd.orhei@gmail.com; csaorhei@gmail.com
 Web: www.csaorhei.md
 Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

Servicii prestate:

- Informare și consultanță în inițierea și dezvoltarea afacerii;
- Identificare și implementare a programelor de finanțare;
- Instruire antreprenorială, mentorat;
- Asistență în elaborarea planurilor de afaceri;
- Consultanță experților pe domenii de antreprenoriat, contabilitate, legislația muncii, probleme fiscale, agricultura, etc.
- Asistență în asocierea pe domenii de activitate, etc.

6.3 Camera de Comerț și Industrie, or. Orhei

Adresă: mun. Orhei, bd. M Eminescu, 2, et. 1
 Tel: 023524461/ 023520461
 Email: orhei@chamber.md
 Program de lucru: Luni – Vineri, 08.00–17.00

Servicii prestate:

- Acordarea asistenței în dezvoltarea activității antreprenoriale;
- servicii informaționale, juridice, expertize, instruire, evaluarea patrimoniului.

7. ACCESUL LA FINANȚARE

➤ **Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA)**

Adresă: mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt, 134, et. 3
Tel: + 373 (22) 29 57 41 (Anticamera)
Email: office@oda.md
Web: www.oda.md / www.odimm.md

- Programul Național **„START PENTRU TINERI: o afacere durabilă la tine acasă”**
Programul oferă suport antreprenorial și facilități extinse în vederea valorificării potențialului antreprenorial al tinerei generații (18-35 ani).
- **PARE 1+1** Programul de Atragere a Remitențelor în Economie
Programul propune șansa unui viitor acasă pentru persoanele interesate să revină din străinătate și să inițieze o afacere.
- Programul **„FEMEI ÎN AFACERI”**
Programul este destinat femeilor care planifică să-și inițieze sau extindă afacerile, în special în zonele rurale și va acorda suportul pentru femeile antreprenoare la 2 etape diferite de dezvoltare a afacerii: (1) suport la inițierea afacerii; (2) suport pentru afacerile nou create.
- Programul de **Ecologizare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii**
Promovarea, susținerea și dezvoltarea capacităților IMM pentru a adopta practici de ecologizare a proceselor de producere și prestare a serviciilor.
- Programul de **Internaționalizare a Întreprinderilor Mici și Mijlocii**
Este dedicat IMM care planifică să iasă la export, să se extindă pe piețe externe de desfacere și/sau să substituie importurile de produse/servicii în Republica Moldova.
- Programul de **transformare digitală a Întreprinderilor Mici și Mijlocii**
Reprezintă un set de activități cu o abordare complexă, prin intermediul cărora se propune acordarea de sprijin financiar nerambursabil, pentru asigurarea recuperării și creșterii capacității economice a participanților la Program prin facilitarea tranziției la comerțul electronic, achiziționarea de echipamente și softuri în scopul inovării și introducerii noilor tehnologii în procesul de transformare digitală, precum și în scopul eliminării sau minimizării riscurilor impuse de piață.
- Programul de **re tehnologizare și eficiență energetică a întreprinderilor mici și mijlocii**
Are drept scop sporirea gradului de performanță a întreprinderilor mici și mijlocii, înlocuirea echipamentelor/utilajelor tehnice ineficiente cu soluții tehnologice moderne și optimizarea costurilor de producere prin implementarea măsurilor de eficiență energetică.

- Programul de instruire continuă „GESTIUNEA EFICIENTĂ A AFACERII” (GEA)
- **FONDUL SPECIAL DE GARANTARE A CREDITELOR**
- **Subvenționarea participării agenților economici la expoziții și târguri naționale.**
La Program pot aplica întreprinderile mici și mijlocii, gospodăriile țărănești.
- **Centrul de Consultanță și Asistență în Afaceri**
Oferă oportunități de perfecționare profesională în domeniul inițierii, dezvoltării și extinderii afacerilor, promovând susținerea sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii.

8. ALTE PROGRAME DE ASISTENȚĂ ÎN AFACERI

- www.finantare.gov.md
- www.businessportal.md
- www.civic.md
- www.finantari.md
- www.ifad.md
- www.eef.md
- www.un.md
- www.granturi.md
- www.contact.md
- www.jnpga.md
- www.ses-bonn.de
- www.bas.md
- www.usaid.gov/moldova
- www.capmu.md
- www.cnfa.org
- www.pum.nl
- www.undp.md
- www.ebrd.com
- www.cca-ngo.org.md
- www.acsa.md

Pentru mai multe informații:

Centrul de Suport în Afaceri Orhei

Mun. Orhei, Str. Vasile Lupu 13
 Republica Moldova
 Tel: 069376012
 Email: csaorhei@gmail.com
 Web: <https://csaorhei.md/>